Euroopan parlamentti
2024-2029

Talousarvion valvontavaliokunta

2025/2238(INI)

7.1.2026

MIETINTÖLUONNOS

Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamisesta – petostentorjunta – vuosikertomus 2024
(2025/2238(INI))

Talousarvion valvontavaliokunta

Esittelijä: Julien Sanchez

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

PERUSTELUT 20

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamisesta – petostentorjunta – vuosikertomus 2024

(2025/2238(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 310 artiklan 6 kohdan ja 325 artiklan 5 kohdan,

– ottaa huomioon 25. heinäkuuta 2025 annetun komission kertomuksen ”36. vuosikertomus Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamisesta ja petostentorjunnasta – 2024” (COM(2025)0426) (PIF-kertomus 2024),

– ottaa huomioon Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) vuosikertomuksen 2024[1] ja OLAFin valvontakomitean toimintakertomuksen 2024[2],

– ottaa huomioon 3. maaliskuuta 2025 julkaistun Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) vuosikertomuksen 2024,

– ottaa huomioon yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi 16. joulukuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092[3] (ehdollisuusasetus),

– ottaa huomioon unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä 23. syyskuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509[4] (varainhoitoasetus),

– ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1624[5], asetuksen (EU) 2024/1620[6] ja direktiivin (EU) 2024/1640[7], jotka kaikki hyväksyttiin 31. toukokuuta 2024 ja jotka kaikki koskevat rahoitusjärjestelmän käytön estämistä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, muun muassa perustamalla rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaviranomainen,

---

[1] OLAF, ”Twenty-fifth report of the European Anti-Fraud Office, 1 January to 31 December 2024”, 2024.
[2] EUVL C, C/2025/4091, 18.7.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4091/oj.
[3] EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
[4] EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
[5] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1624, annettu 31. toukokuuta 2024, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen (EUVL L, 2024/1624, 19.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj). http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj).
[6] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1620, annettu 31. toukokuuta 2024, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaviranomaisen perustamisesta ja asetusten (EU) N:o 1093/2010, (EU) N:o 1094/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1620, 19.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1620/oj).
[7] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1640, annettu 31. toukokuuta 2024, jäsenvaltioissa käyttöön otettavista mekanismeista rahoitusjärjestelmän käytön estämiseksi rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen, direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta sekä direktiivin (EU) 2015/849 muuttamisesta ja kumoamisesta (EUVL L, 2024/1640, 19.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1640/oj).

– ottaa huomioon unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta 23. lokakuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/1937[8] (väärinkäytösten paljastajia koskeva direktiivi) ja sen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta 3. heinäkuuta 2024 annetun komission kertomuksen (COM(2024)0269),),

– ottaa huomioon unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin 5. heinäkuuta 2017 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371[9] (PIF-direktiivi),

– ottaa huomioon 16. syyskuuta 2022 annetun komission kertomuksen ”Toinen kertomus unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin 5 päivänä heinäkuuta 2017 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371 täytäntöönpanosta” (COM(2022)0466),

– ottaa huomioon 6. kesäkuuta 2023 julkaistun Europolin ja OLAFin yhteisen raportin ”Assessing the Threats to the NextGenerationEU (NGEU) Fund”,

– ottaa huomioon Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomukset unionin talousarvion toteuttamisesta ja yhdeksännestä, kymmenennestä ja yhdennestätoista Euroopan kehitysrahastosta (EKR) rahoitetuista toimista varainhoitovuodelta 2024[10],

– ottaa huomioon 13. maaliskuuta 2023 annetun tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 06/2023 ”EU:n koheesio- ja maatalousmenoja koskevat eturistiriidat – Toimintakehys käytössä, mutta läpinäkyvyydessä ja havaitsemisessa puutteita”[11],

– ottaa huomioon 22. helmikuuta 2024 annetun tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 03/2024 ”Oikeusvaltioperiaate EU:ssa – EU:n taloudellisia etuja suojataan aiempaa paremmalla toimintakehyksellä, mutta niihin kohdistuu yhä riskejä”[12],

– ottaa huomioon 6. toukokuuta 2025 annetun tilintarkastustuomioistuimen katsauksen 02/2025 ”Tulossuuntautuneisuus, tilivelvollisuus ja avoimuus – elpymis- ja palautumistukivälineen puutteista saadut kokemukset”[13],

– ottaa huomioon 24. maaliskuuta 2025 annetun tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 08/2025 ”Tuontiin liittyvät arvonlisäveropetokset – EU:n taloudellisia etuja ei suojata riittävästi yksinkertaistettujen tuontitullimenettelyjen

[8] EUVL L 305, 26.11.2019, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj .
[9] EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj.
[10] Euroopan tilintarkastustuomioistuin, vuoden 2024 vuosikertomukset EU:n talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuodelta 2024 ja yhdeksännestä, kymmenennestä ja yhdennestätoista Euroopan kehitysrahastosta (EKR) rahoitetuista toimista varainhoitovuodelta 2024, https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/AR-2024/AR-2024_FI.pdf.
[11] Tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 06/2023, https://www.eca.europa.eu/en/publications/SR-2023-06.
[12] Tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 03/2024, https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2024-03/SR-2024-03_FI.pdf.
[13] Tilintarkastustuomioistuimen katsaus 02/2025, https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/RV-2025-02/RV-2025-02_FI.pdf.

yhteydessä”[14] ja arvonlisävajetta käsittelevän komission kertomuksen ”VAT gap in the EU – 2024 report”[15],

– ottaa huomioon 10. maaliskuuta 2025 annetun tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 09/2025 ”Järjestelmät, joilla varmistetaan, että elpymis- ja palautumistukivälineen menot ovat julkisia hankintoja ja valtiontukia koskevien sääntöjen mukaisia – Parannusta tapahtunut, mutta järjestelmissä edelleen puutteita”[16],

– ottaa huomioon 18. kesäkuuta 2025 annetun tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 13/2025 ”Etähallinnoitu EU:n humanitaarinen apu – Voi pelastaa ihmishenkiä, mutta menetelmässä on puutteita”[17],

– ottaa huomioon 15. joulukuuta 2025 annetun tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 26/2025 ”Petostentorjunnasta vastaavat EU:n elimet – Toimivaltuudet ovat selkeät, mutta tiedonvaihto ja valvonta komissiossa on edelleen riittämätöntä”[18],

– ottaa huomioon erityiseurobarometrin 548 kansalaisten suhtautumisesta korruptioon EU:ssa vuonna 2024[19],

– ottaa huomioon 6. toukokuuta 2025 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamisesta – petostentorjunta – vuosikertomus 2023[20],

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A10-0000/2025),

A. ottaa huomioon, että komissio toimittaa vuosittain Euroopan parlamentille ja neuvostolle PIF-kertomuksena tunnetun kertomuksen, joka on laadittu yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa SEUT-sopimuksen 325 artiklan 5 kohdan täytäntöönpanemiseksi toteutetuista toimenpiteistä;

B. katsoo, että EU:n varojen, sekä tulojen että menojen, moitteettoman hallinnoinnin ja EU:n taloudellisten etujen suojaamisen olisi oltava EU:n politiikan keskeisiä osatekijöitä, jotta voidaan edistää niiden tehokasta täytäntöönpanoa, varmistaa verovarojen asianmukainen ja tehokas käyttö ja lisätä suuren yleisön luottamusta EU:n toimielimiin;

C. ottaa huomioon, että vuotuinen PIF-kertomus perustuu pääasiassa tietoihin, jotka jäsenvaltiot ovat toimittaneet sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmän (IMS) kautta ja komissio kirjanpitojärjestelmänsä (ABAC) kautta ja jotka sisältävät tietoja

---

[14] Tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 08/2025, https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2025-08/SR-2025-08_FI.pdf.
[15] Euroopan komissio: Verotuksen ja tulliliiton pääosasto, sosiaali- ja talousalan tutkimuskeskus (Center for Social and Economic Research, CASE), Oxford Economics and Syntesia, VAT gap in the EU – 2024 report, Poniatowski, G. (toim.), Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2024, https://data.europa.eu/doi/10.2778/2476549.
[16] Tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 09/2025, https://www.eca.europa.eu/fi/publications/SR-2025-09.
[17] Tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 13/2025, https://www.eca.europa.eu/fi/publications?ref=SR-2025-15.
[18] Tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 26/2025, https://www.eca.europa.eu/fi/publications/SR-2025-26.
[19] Erityiseurobarometri 548, https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3217.
[20] Hyväksytyt tekstit, P10_TA(2025)0075.

sääntöjenvastaisuuksista ja petosten havaitsemisesta ja joita analysoidaan kaikkein altteimmiksi katsottujen osa-alueiden tunnistamiseksi;

D. katsoo, että PIF-kertomukseen sisältyvien petosten ja sääntöjenvastaisuuksien torjumiseksi toteutettuja toimenpiteitä koskevan kuvauksen ja analyysin avulla olisi voitava yksilöidä ja toteuttaa kohdennetumpia toimia sekä EU:n että kansallisella tasolla;

E. toteaa, että EU:n taloudellisten etujen suojaamista on tuettava luotettaviin tietoihin perustuvalla analyysillä;

F. panee merkille jäsenvaltioiden väliset erot erityisesti sääntöjenvastaisuuksien havaitsemisessa ja niistä ilmoittamisessa, ja katsoo sen perusteella, että jäsenvaltioiden hallintojärjestelmien moninaisuus estää saavuttamasta tavoitetta, jossa kansalliset hallinto-, valvonta- ja raportointijärjestelmät olisivat samalla tasolla unionissa; katsoo, että jos jäsenvaltioiden hallintojärjestelmien moninaisuuteen ei puututa johdonmukaisesti parantamalla yhteentoimivuutta ja digitalisaatiota, vaarana on, että tietojen ja raporttien luotettavuus, vertailukelpoisuus ja hyödyllisyys heikkenevät; katsoo, että tämän vuoksi vaikuttaa tarpeelliselta, että aidot ja uskottavat yhteiset suuntaviivat ja aukottomat vakiomenettelyt pannaan täytäntöön vaikuttavasti ja nykyistä tuloksellisemmin, jotta EU:n varoja voidaan hallinnoida ja käsitellä standardoidummin ja yhdenmukaisemmin ja jotta unionin taloudellisia etuja voidaan suojata yhtäläisesti kaikissa jäsenvaltioissa;

G. ottaa huomioon, että EU ja sen jäsenvaltiot jakavat vastuun unionin taloudellisten etujen suojaamisesta, mikä kattaa elpymis- ja palautumistukivälineen varojen käyttöönoton[21] ja kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpanon; panee merkille, että kansallisten viranomaisten rooli unionin taloudellisten etujen riittävän suojan varmistamisessa on kasvanut merkittävästi NextGenerationEU:n ja tulevaa monivuotista rahoituskehystä koskevan ehdotuksen myötä;

H. ottaa huomioon, että rikollisjärjestöt, joita houkuttelee monivuotisen rahoituskehyksen ja NextGenerationEU:n ohjelmien puitteissa käyttöön otettujen resurssien ennennäkemätön määrä, ovat erityisen kärkkäästi tavoittelemassa EU:n varoja ja pystyvät hyödyntämään jäsenvaltioiden hallinto-, valvonta- ja seuraamusjärjestelmien heterogeenisyyttä ja soluttautumaan niiden taloudellisiin, rahoituksellisiin, kaupallisiin, sosiaalisiin ja poliittisiin rakenteisiin, mikä heikentää unionin taloudellisia etuja;

I. ottaa huomioon, että EU:n talousarvion suojaaminen nojaa petostentorjuntajärjestelmään[22], johon osallistuu useita EU:n ja kansallisen tason toimijoita ja joka mahdollistaa hallinnollisesta ja rikostutkinnasta vastaavien viranomaisten välisen yhteistyön; ottaa huomioon, että EPPOn, OLAFin, Europolin ja Eurojustin toimet ovat edistäneet unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten torjuntaa mutta niiden tuloksellisuus riippuu siitä, miten ne onnistuvat tehostamaan

[21] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12. helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[22] OLAF, EPPO, Europol, Eurojust, komissio, Euroopan tilintarkastustuomioistuin, rahanpesuntorjuntaviranomainen (AMLA), Euroopan investointipankki (EIP) ja jäsenvaltioiden viranomaiset sekä petostentorjunnan koordinointivirasto (AFCOS).

keskinäistä koordinointiaan sekä niiden ja toimivaltaisten kansallisten viranomaisten ja kansainvälisten kumppaneiden välistä koordinointia;

J. ottaa huomioon, että arvonlisävero (alv) on keskeinen keino kartuttaa kansallisia talousarvioita ja arvonlisäveroon perustuvia omia varoja, ja toteaa, että jälkimmäisten osuus EU:n kaikista omista varoista oli noin 14 prosenttia vuonna 2024 ja noin kymmenen prosenttia vuonna 2023; ottaa huomioon, että alv-karusellipetokset ovat lisääntyneet viime vuosina ja järjestäytyneet rikollisverkostot ovat entistä useammin mukana niissä;

K. ottaa huomioon, että korruptio on yksi vakavimmista rajatylittävien rikosten muodoista ja että se vaikuttaa vaihtelevassa määrin kaikkiin jäsenvaltioihin; ottaa huomioon, että se murentaa suuren yleisön luottamusta unioniin, minkä lisäksi se heikentää unionin taloudellisia etuja ja koko taloutta sekä demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen toteutumista unionissa;

L. ottaa huomioon, että eturistiriidoista ei raportoida asianmukaisesti ja kaikilta osin nykyisissä seurantatietokannoissa; katsoo, että ne ansaitsevat suurimman mahdollisen huomion, koska ne ovat vakava uhka instituutioiden ja tukiviranomaisten uskottavuudelle ja heikentävät veronmaksajien luottamusta;

M. katsoo, että unionin taloudellisten etujen suojaaminen on sisällytettävä läpäisyperiaatteella kaikkiin EU:n ulkoisen toiminnan välineisiin, koska EU:n ulkopuolisille maille annettavaan rahoitustukeen liittyy luonnostaan suurempi petosten, varojen väärinkäytön ja virheellisen käytön riski kuin suoraan täytäntöönpanoon, minkä vuoksi siihen on yhdistettävä järeitä suojatoimenpiteitä, joilla varmistetaan unionin varojen johdonmukainen käyttö, sekä mekanismeja, jotka mahdollistavat suojatoimet kaikkina aikoina, jotta voidaan ehkäistä, havaita ja oikaista mahdolliset rikkomukset;

Yleisiä huomioita PIF-kertomuksista ja keskeisistä kysymyksistä

1. panee merkille vuoden 2024 PIF-kertomuksen, kannattaa sen neljää suositusta mutta katsoo, että ne eivät ole riittävän tavoitteellisia, erityisesti siltä osin kuin on kyse avoimuudesta ja keinoista, joilla äänestäjät ja heidän vaaleilla valitut edustajansa voivat seurata varojen käyttöä, koska vuosikertomukset yksistään antavat vain osittaisen ja suodatetun kuvan todellisten ongelmien kirjosta;

2. muistuttaa, että unionin taloudellisten etujen suojaamiseen kohdistuu merkittäviä haasteita alati mutkistuvassa ja nopeasti kehittyvässä toimintaympäristössä ja että tehokas suoja voidaan saavuttaa yksinomaan oikeus- ja hallintoviranomaisten, EU:n toimielinten ja yhteisöjen sekä jäsenvaltioiden yhteisillä ja koordinoiduilla toimilla;

3. korostaa, että ainoastaan tehostettu digitalisaatio, myös kansallisten petostentorjuntastrategioiden, prosessien digitalisoinnin ja yhteisten digitaalisten välineiden käytön avulla, mahdollistaa tietojen jakamisen, niiden saatavuuden ja käsittelyn sekä kattavan raportoinnin unionin taloudellisten etujen suojaamisessa tarvittavan tulosperusteisen hallinnoinnin toteuttamisessa; toteaa myös, että ainoastaan tehostetulla digitalisaatiolla voidaan luoda perusta äänestäjiä ja heidän vaaleilla valittuja edustajiaan palvelevalle avoimelle toimintaympäristölle, mikä on olennaisen tärkeää julkisten varojen ollessa kyseessä;

4. ottaa huomioon, että EU:n toimivaltaisten viranomaisten ja kansallisten viranomaisten vuonna 2024 ilmoittamien sääntöjenvastaisuuksien määrä oli hieman pienempi kuin vuonna 2023 (yhteensä 13 589 vuonna 2024, 13 947 vuonna 2023 ja 12 455 vuonna 2022), kun taas niihin liittyvien sääntöjenvastaisten määrien raportoitiin pysyneen suhteellisen vakaina (1,84 miljardia euroa vuonna 2024 verrattuna 1,90 miljardiin euroon vuonna 2023 ja 1,77 miljardiin euroon vuonna 2022); panee merkille, että petostapausten osuus kaikista ilmoitetuista sääntöjenvastaisuuksista oli noin kymmenen prosenttia ja että niiden määrä oli kasvanut jyrkästi 1 364:ään (26 prosenttia enemmän kuin vuonna 2023); panee merkille, että myös näihin petostapauksiin liittyvät rahamäärät kasvoivat 548,8 miljoonaan euroon vuonna 2024 (138,7 prosentin lisäys vuoteen 2023 verrattuna); huomauttaa, että koska tarkastukset eivät ole järjestelmällisiä vaan satunnaisotoksia, näitä lukuja on syytä tulkita varoen;

5. on huolissaan siitä, että vuonna 2024 ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien määrä oli 3,6 prosenttia suurempi kuin viiden vuoden keskiarvo, kun taas niihin liittyvät rahamäärät olivat 12 prosenttia suuremmat, ja siitä että vuonna 2024 ilmoitettujen petosten määrä oli 19 prosenttia suurempi ja että niihin liittyvät rahamäärät olivat 56 prosenttia suuremmat kuin viiden vuoden keskiarvo;

6. panee merkille, että OLAFin tutkintojen tulokset ovat pysyneet vakaina, mistä on osoituksena, että se saattoi päätökseen 246 tutkintaa (265 vuonna 2023 ja 256 vuonna 2022) ja antoi 301 suositusta (309 vuonna 2023 ja 275 vuonna 2022) ja suositti yhteensä 871,5 miljoonan euron takaisinperintää (1 043,8 miljoonaa euroa vuonna 2023 verrattuna 426,8 miljoonaan euroon vuonna 2022);

7. panee merkille, että EPPOn toiminta on kasvanut tasaisesti kesäkuusta 2021 lähtien tarkasteltaessa käynnistettyjen tutkintojen määrää (vuonna 2024 käynnistettiin 1 504 tutkintaa, kun niitä vuonna 2023 oli 1 371 ja 865 vuonna 2022), parhaillaan käynnissä olevien tutkintojen määrää (2 666 vuonna 2024, kun niitä vuonna 2023 oli 1 927 ja 1 117 vuonna 2022), syytteiden määrää (205 vuonna 2024, kun niitä vuonna 2023 oli 139 ja 87 vuonna 2022), tuomioiden määrää (102 rikosasiaa saatettiin päätökseen vuonna 2024, kun niitä oli 48 vuonna 2023 ja 20 vuonna 2022) ja annettujen jäädyttämispäätösten määrää (2,42 miljardia euroa vuonna 2024, kun niitä vuonna 2023 oli 1,5 miljardia euroa, ja 359,1 miljoonaa euroa vuonna 2022);

8. panee merkille, että EPPO ilmoitti vuonna 2024, että Europol oli antanut sille tukeaan (tietojenvaihtoa, analyyttistä tukea ja asiantuntemusta) vastauksena 83 pyyntöön ja että vuoden 2024 loppuun mennessä Eurojustin kansallisten toimistojen tuella oli vireillä 25 tapausta; panee merkille, että vuonna 2024 OLAF lähetti EPPOlle 74 tapausta rikostutkinnan aloittamiseksi ja että EPPO käynnisti 69 tutkintaa OLAFin lausuntojen perusteella ja että samana vuonna OLAF saattoi päätökseen 26 lisätutkintaa ja käynnisti 17; odottaa, että petostentorjuntajärjestelmän tarkistaminen avaa mahdollisuuksia vahvistaa tätä yhteistyötä ja asettaa EU:n painopisteiden mukaisia korkealle tähtääviä tavoitteita;

9. korostaa, että petostentorjunta edellyttää kokonaisvaltaista lähestymistapaa, johon osallistuu monenlaisia toimijoita ja johon sisältyy toisiinsa liittyviä ja toisiinsa vaikuttavia prosesseja, jotka kattavat petostentorjuntasyklin neljä päävaihetta eli ennaltaehkäisyn, havaitsemisen, tutkinnan ja syytetoimet sekä takaisinperinnän ja seuraamukset;

Ennaltaehkäisy ja havaitseminen

10. muistuttaa, että petostentorjunta ei ole vain jälkikäteen hoidettava asia, vaan siihen on ryhdyttävä kaikissa unionin toimielimissä niin pian kuin rahoitusjärjestelmät, -välineet ja -ohjelmat on laadittu; korostaa näin ollen, että unionin taloudellisia etuja voitaisiin epäilemättä suojata paremmin, jos sidosryhmät olisivat tiiviimmin mukana petostentorjuntajärjestelmässä ja parlamentti panostaisi enemmän järjestelyjen, välineiden ja ohjelmien kehittämisvaiheeseen; kehottaa komissiota ottamaan tämän huomioon ja ottamaan kaikki ketjun alkupään toimijat paremmin mukaan;

11. korostaa, että sen lisäksi, että tarvitaan toimia petosten rajoittamiseksi julkisen politiikan suunnittelun avulla, tarvitaan myös määrätietoisempia ennakoivia toimia petosten havaitsemiseksi ja torjumiseksi; korostaa, että muun muassa tekoälyä voidaan käyttää tällaisen torjunnan optimointiin;

12. panee merkille, että EPPOlle toimitetut rikkomusilmoitukset, OLAFille toimitetut tiedot mahdollisista tutkinnallisista seikoista ja sääntöjenvastaisuuksista ilmoittaminen sekä niiden säännölliset päivitykset komissiolle IMS:n kautta ovat pääasiallinen tietolähde havaitsemistasojen arviointiin; panee merkille, että havaitsemistaso vaihtelee jäsenvaltioittain ja tietolähteittäin, ja katsoo, että havaitsemistaso maantieteellisellä alueella tai talousarvion tai politiikan osa-alueella ei välttämättä vastaa petosten tai muiden väärinkäytösten tosiasiallista esiintymistä kyseisellä alueella tai osa-alueella; korostaa lisäksi, että havaitsemistoimien tulokset vaihtelevat huomattavasti eri aloilla ja maissa;

13. panee merkille, että yhteisen maatalouspolitiikan (YMP), koheesiopolitiikan ja kalastuksen aloilla riskianalyysi edisti vuosina 2020–2024 edelleen vain marginaalisesti petosten havaitsemista eikä tilanne parantunut edellisestä kaudesta (2015–2019); panee merkille, että väärinkäytösten paljastajien varoituksien perusteella havaittujen petosten määrä on edelleen vähäinen, kun otetaan huomioon, että petoksia on havaittu vain kerran tiedotusvälineissä suorien tukien yhteydessä julkaistujen tietojen perusteella, kun taas koheesiopolitiikan ja kalastuksen aloilla kansalaisyhteiskunnalta saatujen tietojen merkitys on kasvanut ja noin 18 prosenttia sääntöjenvastaisuuksista on havaittu nimenomaan niiden perusteella; korostaa, että YMP:hen vaikuttavien sääntöjenvastaisuuksien osalta vuoden 2024 PIF-kertomuksessa esitetty havaitsemiskeskittymän analyysi osoittaa, että petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien osuus oli suurempi kuin muiden sääntöjenvastaisuuksien, mikä viittaa siihen, että eriytetyt lähestymistavat tutkinta- ja syytetoimiin ovat saattaneet olla ratkaisevassa asemassa näillä havaitsemistasoilla; panee lisäksi merkille, että muiden kuin petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien havaitsemisessa riskianalyysillä tai kansalaisyhteiskunnalta saaduilla tiedoilla ei ollut merkittävää osuutta, ja muistuttaa, että vuonna 2023 otsakkeen ”Koheesio, palautumiskyky ja arvot” virhetaso oli edelleen huomattavat 9,3 prosenttia; toteaa jälleen kerran olevansa huolissaan siitä, että menettelyt, joita tarvitaan sellaisten tapausten päättämiseksi, joissa on havaittu sääntöjenvastaisuuksia, kestävät liian kauan, ja toteaa, että vuosina 2020–2024 YMP:n alalla kului keskimäärin yli neljä vuotta sääntöjenvastaisuuden alkamisen ja petosepäilyn välillä ja sen jälkeen noin kolme vuotta lisää asian päättämiseen, kun asiasta oli ilmoitettu komissiolle, ja että koheesiopolitiikan alalla tarvittiin lähes kaksi vuotta petosepäilyn havaitsemiseen ja lähes kaksi ja puoli vuotta lisää tapauksen päättämiseen; on selvillä siitä, että molemmilla aloilla muiden kuin petoksiksi

ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien käsittelyn keskimääräinen kesto on lyhyempi, mikä saattaa johtua siitä, että petostapausten todentamiseen liittyy suurempia esteitä, sekä tarpeesta ottaa käyttöön erikoistuneita resursseja, joita on yleensä niukalti saatavilla; korostaa, että näiden menettelyjen kesto haittaa tehokkaiden takaisinperintä- tai lieventämistoimenpiteiden hyväksymistä ja vie toteutetuilta toimilta niiden pelotevaikutuksen; katsoo viime kädessä, että tapausten alustavan käsittelyn yksityiskohtaiset säännöt ja ajoitus vaikuttavat ratkaisevasti menettelyjen myöhempään kulkuun, ja kehottaa komissiota harkitsemaan asianmukaisten toimenpiteiden hyväksymistä, jotta näitä prosesseja voitaisiin nopeuttaa erityisesti tehostamalla komission vuoropuhelua jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa, mikä on unionin taloudellisten etujen suojaamista koskevan edun mukaista;

14. panee merkille, että suoran hallinnoinnin osalta OLAF oli vuosina 2020–2024 oletettavasti tärkein petoksiksi ilmoitettuihin sääntöjenvastaisuuksiin liittyvien takaisinperintätekijöiden havaitsemisen lähde ja että sen osuus tapauksista oli 89,8 prosenttia ja takaisin perityistä kokonaismääristä 96,9 prosenttia, kun taas komission jälkitarkastuksissa havaittiin vielä 6,0 prosenttia näistä tekijöistä, mikä vastaa 1,9:ää prosenttia takaisinperityistä määristä; panee lisäksi merkille, että noin 95,7 prosenttia muiksi kuin petoksiksi luokitelluista takaisinperintäeristä havaittiin komission ennakko- ja jälkikäteistarkastuksissa; panee tässä yhteydessä merkille havaitsemislähteen ja takaisinperittävien määrien välistä suhdetta koskevan vuoden 2024 PIF-kertomuksen analyysin, joka osoittaa, että komission jälkitarkastukset ja OLAFin tutkinnat johtivat suurimpiin takaisinperittyihin määriin muiden kuin petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien ja petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien osalta;

15. panee merkille, että unionin elinten havaitsemat rikokset ovat lisääntyneet viime vuosina suhteellisesti vähemmän kuin yksityisten väärinkäytösten paljastajien tai kansallisten viranomaisten havaitsemat rikokset (vuonna 2024 yksityisten väärinkäytösten paljastajien EPPOlle tekemät ilmoitukset havaituista rikoksista lisääntyivät 85 prosenttia, kansallisten viranomaisten tekemät rikosilmoitukset 13 prosenttia ja EU:n toimielinten, elinten ja laitosten tekemät rikosilmoitukset viisi prosenttia ja vuonna 2023 yksityisten väärinkäytösten paljastajien, kansallisten viranomaisten ja unionin toimielinten, elinten ja laitosten tekemät rikosilmoitukset lisääntyivät 30 prosenttia, 24 prosenttia ja 5 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna); kehottaa jälleen komissiota ja muita EU:n elimiä edistämään havaitsemista helpottamalla raportointiprosesseja ja vahvistamalla aloitteita henkilöstön ja johdon tietämyksen lisäämiseksi sekä sisäistä viestintää;

16. muistuttaa komissiota siitä, että petosten havaitseminen edellyttää tarkastuksia ja että vaikka tästä voi aiheutua kuluja, sen ansiosta voidaan myös saada – joskus huomattaviakin – lisätuloja ja/tai välttää sääntöjenvastaisia menoja; toteaa näin ollen, että on olennaisen tärkeää, että petostentorjuntajärjestelmään osallistuvilla toimijoilla on käytössään resursseja, joiden turvin ne voivat suorittaa tarkastuksia useammin;

Tutkinnat ja syytetoimet

17. katsoo, että tutkintojen ja hallinnollisten menettelyjen liiallinen kesto tekee unionin taloudellisten etujen suojaamisesta tehottomampaa, erityisesti seurannan, takaisinperinnän ja syytetoimien osalta;

18. korostaa petostentorjunnan koordinointivirastojen (AFCOS) strategista roolia petostentorjuntasyklin kaikissa vaiheissa ja kehottaa komissiota vahvistamaan niiden toimintaa;

19. painottaa, että tiedot EPPOn meneillään olevista tutkinnoista olisi toimitettava komissiolle, jos EPPO-asetuksen[23] 103 artiklassa säädetyt edellytykset sen sallivat; panee kuitenkin merkille, että vuoden 2024 PIF-kertomuksen mukaan komissio sai elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon käynnistämisen ja 27. toukokuuta 2025 välisenä aikana EPPOlta vain 75 ilmoitusta, joista 64 koski vireillä olevia tapauksia, kun taas vuoden 2024 lopussa käynnissä oli 279 elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyvää tutkintaa, joiden taloudellisten vahinkojen arvioitu kokonaismäärä oli 2,7 miljardia euroa; toteaa, että näin ollen elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon tilanteesta on vaikea saada kokonaiskäsitystä;

Takaisinperintä ja raportointi

20. toteaa, että takaisinperintä on monimutkainen prosessi, joka edellyttää yhteistyötä paitsi komission sisällä myös muiden toimijoiden ja kansallisten viranomaisten kanssa; kehottaa jälleen komissiota varmistamaan, että OLAFin suosituksista ja EPPOn menettelyistä seuraa tehokkaita jatkotoimia, jotta voidaan luotettavasti mitata kyseisten virastojen toimien todellista vaikutusta ja esittää lisänäyttöä tulossuuntautuneen päätöksenteon tueksi;

21. on eri mieltä vastauksesta, jonka komissio antoi parlamentin 6. toukokuuta 2025 antamaan päätöslauselmaan ja jossa komissio väitti, että takaisinperintää koskevat tiedot olisivat tarkkoja ja saatavilla; painottaa, että OLAFin taloudellisten suositusten mukaisia tosiasiallisia takaisinperintätoimia koskevia tarkkoja tietoja ei julkaista OLAFin vuosikertomuksessa eikä missään muussa komission virallisessa kertomuksessa; pitää valitettavana, että saatavilla on ainoastaan aggregoituja tietoja; korostaa, että OLAFin takaisinperittäviksi suosittelemien määrien, komission yksiköiden takaisinperittäviksi toteamien määrien ja talouden toimijoilta tosiasiallisesti perityn määrän välillä on edelleen merkittävä vaje; kehottaa jälleen komissiota toimittamaan riittävän tarkkoja tietoja takaisinperinnästä sekä arvioimaan ja julkaisemaan syyt, jotka selittävät vajeen;

Tärkeimmät uhat – järjestäytynyt rikollisuus

22. panee merkille, että EPPO ilmoitti käynnissä olevissa tutkinnoissaan vuoden 2024 loppuun mennessä 385 tutkittavana olevasta rikoksesta, jotka koskivat PIF-asioihin keskittyneitä rikollisjärjestöjä (EPPOn vuoden 2023 vuosikertomuksessa viitattiin 209 tutkintaan, jotka koskivat PIF-asioihin keskittyneitä rikollisjärjestöjä); tiedostaa, että on järjestäytyneen rikollisuuden todellisen osallisuuden laajuutta ja sen vaikutusta EU:n varojen käyttöön ei voida mitata tarkasti; panee merkille, että EPPOn toimittamien tietojen ja analyysien mukaan useimmissa tapauksissa valtuutetut Euroopan syyttäjät keskittyvät tutkinnoissaan taustalla oleviin PIF-rikoksiin (kuten väärinkäyttö, petokset ja korruptio) eivätkä itse rikollisjärjestöön, koska EPPO-asetuksessa EPPOn toimivalta rajoitetaan järjestäytyneisiin rikollisryhmiin, joiden toiminta keskittyy PIF-rikoksiin (EPPO-asetuksen 22 artiklan 2 kohta); muistuttaa, että Eurojust voi avustaa

[23] Neuvoston asetus (EU) 2017/1939, annettu 12. lokakuuta 2017, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa (EUVL L 283, 31.10.2017, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

rikostutkinnan koordinoinnissa, kun kyse on järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvistä, unionin taloudellisia etuja vahingoittavista rikoksista; korostaa, että järjestäytyneen rikollisuuden toiminnan todellinen tilanne kentällä käy ilmi arvioitaessa alv-, valmistevero- ja tullipetoksista johtuvien taloudellisten vahinkojen laajuutta, sillä järjestäytynyt rikollisuus on niissä yleensä mukana vahvana osatekijänä ja järjestäytynyttä rikollista toimintaa esiintyy aina, kun kyse on suurista rahamääristä;

Tärkeimmät uhat – alv-petos

23. panee merkille, että ilmoitettujen alv-petostapausten määrä on kasvussa, että vuonna 2023 alv-petoksista oli kyse noin 20 prosentissa EPPOn vireillä olevista tapauksista (873 tapausta) ja että vuonna 2024 alv-rikkomustapauksia oli yhteensä 1 287 ja niiden osuus kaikista rikkomuksista oli 20,29 prosenttia, mistä aiheutui arviolta 13,5 miljardin euron tappiot, mikä on 53 prosenttia arvioiduista kokonaistappioista;

24. painottaa, että on tärkeää siirtyä kohti digitaalista raportointia, jotta voidaan vähentää alv-petoksia jopa 11 miljardilla eurolla vuodessa ja vähentää EU:n elinkeinonharjoittajille aiheutuvia hallinnollisia ja säännösten noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia yli neljällä miljardilla eurolla seuraavien kymmenen vuoden aikana ja varmistaa näin myös, että pitkällä aikavälillä nykyiset kansalliset järjestelmät lähentyvät toisiaan kaikkialla EU:ssa, sekä tasoittaa tietä jäsenvaltioille, jotka haluavat ottaa käyttöön kansallisia digitaalisia raportointijärjestelmiä kotimaankauppaa varten;

25. korostaa, että OLAFin rajattu ja välillinen mahdollisuus tutustua tiettyihin tulli- ja verotietoihin on merkittävä este, joka tekee unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavien petosten torjunnasta tehottomampaa; muistuttaa, että saadakseen tiettyjä olennaisia tietoja erityisesti arvonlisäverotuksesta OLAFin on käännyttävä toimivaltaisten kansallisten viranomaisten puoleen, mistä aiheutuu viivettä, joka estää pysymästä petosmekanismien vauhdissa; kehottaa siksi helpottamaan viipymättä OLAFin mahdollisuuksia tutustua asiaankuuluviin tietoihin sovellettavan oikeudellisen kehyksen mukaisesti;

Tärkeimmät uhat – korruptio

26. tiedostaa, että korruptio on moniin vakaviin väärinkäytöksiin liittyvä rikos; toteaa, että korruptio liittyy erottamattomasti rahanpesuun ja että rahanpesu on yksi keskeisimmistä järjestäytyneen rikollisuuden yhteydessä harjoitettavan laittoman toiminnan vetureista, koska rikolliset voivat sen kautta siirtää rikoksestaan saamansa hyödyn laillisen talouden piiriin; panee merkille, että korruptiota havaitaan toistuvasti myös unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavissa petostapauksissa, ja kiinnittää tässä yhteydessä huomiota vuoden 2024 PIF-kertomuksessa esitettyyn analyysiin, jossa tarkastellaan korruption ja petosten välistä suhdetta ja joka kohdistuu koheesiopolitiikan alalla vuodesta 2007 lähtien ilmoitettuihin korruptiotapauksiin ohjelmakausilla 2007–2013 ja 2014–2020; korostaa, että ehdotetussa korruptiontorjuntadirektiivissä (COM(2023)0234), joka on parhaillaan lainsäätäjien käsiteltävänä, otetaan huomioon korruption ja rahanpesun välinen yhteys ja säädetään korruptiorikoksiin syyllistyviin yhteisöihin sovellettavasta erityisestä raskauttavasta asianhaarasta; toteaa, että toisistaan eroavat kansalliset järjestelmät ja EU:n rahanpesuntorjuntakehyksen hajanainen soveltaminen ovat vaikeuttaneet rahanpesun ehkäisemistä, havaitsemista ja torjuntaa;

27. korostaa, että korruptiotapausten osalta EPPO ilmoitti 191 rikoksesta, joita tutkittiin vuoden 2024 lopussa (verrattuna 131 rikokseen vuoden 2023 lopussa ja 87 rikokseen vuonna 2022); panee merkille, että vuoden 2024 PIF-kertomuksesta kävi ilmi, että seitsemän maata ilmoitti komissiolle IMS-järjestelmän kautta 56 tapauksesta vuosina 2020–2024; korostaa, että eri lähteistä peräisin olevien tietojen vertailu ja vuosien 2007–2023 tietoihin perustuva analyysi osoittavat selvästi, että jäsenvaltiot eivät tee riittävästi ilmoituksia korruptioon liittyvistä petoksiksi luokitelluista sääntöjenvastaisuuksista IMS-järjestelmän kautta; panee merkille, että kun korruptiosta ilmoitetaan, se koskee pääasiassa julkisia hankintoja ja että noin 20 prosenttia tällaisista korruptiotapauksista on havaittu valvonnassa, joka on käynnistetty väärinkäytösten paljastajien ilmoitusten tai tiedotusvälineissä julkaistujen tietojen perusteella; panee merkille, että sen sijaan 25 prosenttia sääntöjenvastaisuuksista havaittiin valvonnassa, joka käynnistettiin ilman, että tiedossa olisi ollut erityisiä petokseen liittyviä väitteitä tai epäilyjä; toteaa, että raportointi ja havaitseminen eivät ole optimaalisella tasolla, ja kehottaa komissiota tehostamaan toimiaan ja sitä kautta myös erityisten analyysiin perustuvien havaitsemisvälineiden käyttöä; kehottaa myös ottamaan paremmin huomioon suuren yleisön ja lisäämään avoimuutta julkaisemalla internetissä laajempaa tietoa EU:n varojen käytöstä, lopullisten edunsaajien henkilöllisyydestä ja julkisten hankintamenettelyjen tuloksista;

28. kehottaa tarkastelemaan perusteellisesti ennen EU:n uutta mahdollista laajentumista ehdokasmaiden korruptiotilannetta, erityisesti jos niistä tulee liittymisen myötä talousarvion nettoedunsaajia, jotta voidaan suojautua tulevien jäsenvaltioiden mahdolliselta luisumiselta väärille raiteille ja unionin taloudellisille eduille aiheutuvilta vahingoilta;

Tärkeimmät uhat – eturistiriidat

29. vahvistaa tilintarkastustuomioistuimen tarkastustyössään esiin tuomaan seikan, jonka mukaan eturistiriitoja koskeva pääasiallinen tietolähde on IMS-järjestelmä, ja että siihen tallennettujen tietojen määrä ja laatu vaihtelevat jäsenvaltioittain; on tietoinen siitä, että jäsenvaltiot eivät ole tähän mennessä ilmoittaneet eturistiriitatapauksista, jotka olisivat liittyneet laajempaan petostapaukseen; panee merkille, että vuoden 2024 loppuun mennessä IMS-järjestelmän kautta oli ilmoitettu 418 eturistiriitoihin liittyvää tapausta (92 prosenttia koski koheesiota, kolme prosenttia maataloutta ja kolme prosenttia liittymistä valmistelevaa tukea), joiden arvo oli noin 159 miljoonaa euroa;

30. panee merkille, että vuonna 2024 jäsenvaltiot keskittyivät eturistiriitojen ehkäisemiseen ja että 16 jäsenvaltiota (Belgia, Bulgaria, Italia, Itävalta, Kreikka, Kroatia, Kypros, Liettua, Portugali, Puola, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi ja Viro) ilmoitti 30 toimenpiteen hyväksymisestä; panee merkille, että nämä eturistiriitoja koskevat toimenpiteet liittyvät koulutukseen ja valmiuksien kehittämiseen, hallinnointiin ja pelotteen luomiseen sekä avoimuuden lisäämiseen ja hallinnon parantamiseen; panee merkille, että näissä toimenpiteissä keskitytään voimakkaasti ennaltaehkäisyyn ja havaitsemiseen, mikä viittaa siihen, että edessä on siirtyminen kattaviin eturistiriitojen hallintajärjestelmiin, joissa hyödynnetään sekä ihmisen suorittamaa valvontaa että teknologista innovointia petosriskien vähentämiseksi;

31. toteaa, että tilintarkastustuomioistuin on havainnut puutteita kansallisissa valvontajärjestelmissä, joiden tarkoituksena on varmistaa, että EU:n sääntöjä

noudatetaan erityisesti julkisissa hankinnoissa ja valtiontuissa, mikä lisää havaitsematta jäävien eturistiriitojen riskiä; toteaa, että puutteet koskevat valvonnan sisältöä, laatua, ajoitusta ja dokumentointia;

32. muistuttaa, että ehdollisuusasetuksella perustettu talousarvion ehdollisuusmekanismi on oikeudellisesti säännelty väline, jolla ehkäistään unionin talousarvioon kohdistuvia riskejä; toteaa, että sen soveltaminen voi kuitenkin olla perusteltua vain, jos todettujen laiminlyöntien ja unionin taloudellisille eduille aiheutuneen vahingon välillä on suora, todellinen ja osoitettu yhteys; on huolissaan siitä, että sen soveltamisalan ulottaminen tätä talousarviotarkoitusta pidemmälle olisi perussopimusten hengen ja suhteellisuusperiaatteen vastaista; muistuttaa, että tämän mekanismin käytön legitimiteetti perustuu tiukasti sen objektiiviseen soveltamiseen, johon ei liity poliittisia näkökohtia ja jossa jäsenvaltioita kohdellaan yhdenvertaisesti;

Tulot

33. korostaa, että aikana, jona EU:n toimielimet käyvät säännöllistä keskustelua uusien omien varojen käyttöönotosta, etusijalle olisi pikemminkin asetettava petosten havaitsemisen tehostaminen tiukennetun valvonnan avulla, sillä se mahdollistaisi EU:lle lainmukaisesti kuuluvien ja nykyisellään menetettyjen varojen takaisinperinnän;

34. korostaa, että arvonlisävero on edelleen EU:n talousarvion kannalta olennainen resurssi[24], ja toteaa jälleen olevansa huolissaan rajatylittävien petosten, myös alv-petosten, aiheuttamista huomattavista taloudellisista vahingoista, jotka johtuvat järjestäytyneiden rikollisryhmien lisääntyvästä osallisuudesta petoksiin; korostaa, että EPPO ilmoitti vuoden 2024 lopulla 767:sta käynnissä olevasta rajatylittävästä tutkinnasta, joista 573 (74 prosenttia) liittyi tuloihin, mukaan lukien 416 alv-petoksiin, 86 muihin kuin alv-petoksiin ja 71 yhdistettyihin petoksiin; panee merkille, että taloudellisten vahinkojen arvioitu kokonaismäärä oli 13,6 miljardia euroa eli 87 prosenttia rajatylittäviin petoksiin liittyvistä taloudellisista vahingoista, millä oli merkittävä kielteinen vaikutus kansallisiin talousarvioihin, verotuksen oikeudenmukaisuuteen ja reilun kilpailun toteutumiseen; katsoo kuitenkin, että näiden ilmiöiden analysoinnin ja kvantifioinnin olisi perustuttava yhtenäisiin tietoihin ja yhdenmukaisiin raportointistandardeihin, joissa otetaan huomioon unionin omien varojen järjestelmä;

35. panee merkille, että vuonna 2024 komissio arvioi vuoden 2022 alv-säännösten noudattamisvajeeksi 89,3 miljardia euroa, mikä on 7,0 prosenttia alv:n kokonaisverovelvollisuudesta; muistuttaa, että alv-säännösten noudattamisvajeella mitataan alv-tulojen, jotka kannettaisiin, jos säännöksiä noudatettaisiin aukottomasti, ja tosiasiallisesti kannettujen tulojen välistä eroa ja että vaje ei johdu ainoastaan petoksista, verovilpistä tai muista väärinkäytöksistä vaan myös maksukyvyttömyydestä, konkursseista ja hallinnollisista virheistä; katsoo kuitenkin, että alv-petokset vaikuttavat merkittävästi siihen, ettei alv-sääntöjä noudateta, ja katsoo, että digitaaliset välineet ja

[24] EU:n omien varojen järjestelmässä alv perustuu kunkin EU-maan yhdenmukaistettuun alv-määräytymisperusteeseen sovellettavaan 0,3 prosentin verokantaan (jota on alennettu 0,15 prosenttiin muutamien jäsenvaltioiden osalta), joka on rajattu 50 prosenttiin maan bruttokansantulosta (BKTL): ainoastaan tämä prosenttiosuus (0,15–0,30 prosenttia) jäsenvaltioiden kantamasta arvonlisäveron kokonaismäärästä siirretään unionin talousarvioon. Kaiken kaikkiaan arvonlisäveroon perustuvien omien varojen osuus EU:n kaikista omista varoista oli unionin viimeisimmässä talousarviossa noin 10–17 prosenttia.

yhteistyön tehostaminen kansallisten veroviranomaisten ja asiaankuuluvien EU:n tutkintaelinten välillä ovat tehokkaita keinoja tämän ongelman ratkaisemiseksi ja että niihin olisi kannustettava ja niitä olisi kehitettävä edelleen; ymmärtää, että näiden tietojen perusteella ero on kaventunut vuodesta 2018, jolloin sen arvioitiin olevan 121,2 miljardia euroa eli 11,2 prosenttia maksettavan arvonlisäveron kokonaismäärästä;

36. panee merkille tarpeen vahvistaa EPPOn, OLAFin, jäsenvaltioiden tulli- ja veroviranomaisten sekä EU:n lainvalvontaviranomaisten välistä operatiivista yhteistyötä; korostaa, että esiin tulleet valtavat tulli- ja alv-petokset ovat paljastaneet tukkimattomien porsaanreikien olemassaolon valvontaketjun eri vaiheissa, jotka ulottuvat tulliselvityksestä tavaroiden jakeluun sisämarkkinoilla; katsoo, että suuririskisen tuonnin tiukempi valvonta ja parempi reaaliaikainen tietojenvaihto ovat olennaisia edellytyksiä sille, että voidaan estää tässä laajuudessa esiintyvien systeemisten petosten toistuminen; panee erityisesti merkille, että monien eurooppalaisten satamien haavoittuvuus vaarantaa unionin taloudellisten etujen suojaamisen ja että olisi käynnistettävä laajat suunnittelutoimet, jotta näiden väylien turvallisuutta ja valvontaa voidaan parantaa, kun otetaan huomioon, että vaikka niiden valvomiseksi käyttöön otetuista keinoista aiheutuu kustannuksia, niiden avulla voidaan myös saada aikaan joskus merkittäviäkin lisätuloja;

Menot

37. katsoo, että arvioitaessa EU:n varainkäytön malleja olisi otettava huomioon alttius petosten ja muiden väärinkäytösten riskeille; pitää valitettavana, että parlamentin ja tilintarkastustuomioistuimen toistuvasti esittämät huomautukset, jotka perustuvat elpymis- ja palautumistukivälineen suunnitteluun ja täytäntöönpanoon, on jätetty huomiotta EU:n tulevien rahoitusvälineiden ehdotetussa suunnitelmassa, erityisesti vuoden 2027 jälkeisessä monivuotisessa rahoituskehyksessä; korostaa, että elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanossa on havaittu puutteita, joita ovat muun muassa petosten ja päällekkäisen rahoituksen riskit, avoimuuden puute, tietojen rajallinen saatavuus ja yleisesti vaikeaselkoinen hallinnointi, ja että puutteista olisi pitänyt ottaa oppia EU:n tulevia rahoituskehyksiä ajatellen; toteaa jälleen kerran vastustavansa elpymis- ja palautumistukivälineen mallin toisintamista sen nykyisessä muodossa ja kehottaa liittämään mahdolliseen tulevaan tulosperusteiseen rahoitukseen huomattavasti tiukempia suojatoimia, avoimuusvaatimuksia ja petostentorjuntamekanismeja, jotta voidaan varmistaa, että EU:n varoja hallinnoidaan asianmukaisesti;

38. toteaa jälleen olevansa huolissaan maatalouden alalla havaittujen ja ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien taloudellisista vaikutuksista ja muistuttaa, että tilintarkastustuomioistuimen mukaan maaseudun kehittämisen alaan kohdistuu suurempi virheriski kuin viljelijöille maksettaviin suoriin tukiin; panee lisäksi merkille, että jäsenvaltiot ilmoittivat vuonna 2024 ensimmäisistä petoksiksi luokitelluista sääntöjenvastaisuuksista, jotka liittyivät niiden uusien YMP:n strategiasuunnitelmien mukaisiin menoihin, ja että kyseisenä vuonna noin 25 prosenttia petoksiksi luokitelluista sääntöjenvastaisuuksista liittyi kyseisten suunnitelmien mukaisiin menoihin, joista lähes kaikki olivat kytköksissä ilmasto- ja ympäristöohjelmiin;

39. panee merkille, että suoran hallinnoinnin piiriin kuuluvien menojen osalta komissio ilmoitti vuonna 2024, että se oli kirjannut ABAC-järjestelmään 1 040 sääntöjenvastaisiksi luokiteltua takaisinperintätointa, joiden kokonaismäärä oli

135,39 miljoonaa euroa, ja että 63 tointa ilmoitettiin petoksiksi, joiden kokonaismäärä oli 62,44 miljoonaa euroa; panee merkille, että vuosina 2020–2024 keskimäärin 43 takaisinperintätointa luokiteltiin petoksiksi vuosittain ja että näiden sääntöjenvastaisuuksien kohteena olevien rahamäärien osuus suoran hallinnoinnin piiriin kuuluvien menojen kokonaismäärästä oli hyvin vähäinen (0,05 prosenttia); panee merkille, että samalla ajanjaksolla 4 692 takaisinperintätointa rekisteröitiin muiksi kuin petoksiksi ja että takaisinperittävä määrä oli yhteensä 268,32 miljoonaa euroa ja näihin sääntöjenvastaisuuksiin liittyvien rahamäärien osuus suoraan hallinnoitujen menojen kokonaismäärästä oli noin 0,15 prosenttia;

NextGenerationEU sekä elpymis- ja palautumistukiväline

40. on huolissaan tilintarkastustuomioistuimen havainnoista, joiden mukaan EU:n lainakanta kasvoi yli 30 prosenttia vuonna 2024, mikä oli suoraa seurausta pääomamarkkinoiden käytöstä SURE-välineen ja NextGenerationEU:n kaltaisten laajojen ohjelmien rahoittamiseen; panee merkille, että unionin jäljellä olevan kokonaisvelan määrä voi ylittää 900 miljardin euron rajan vuoteen 2027 mennessä ja että se on lähes kymmenen kertaa enemmän kuin vuonna 2020 ennen NextGenerationEU:n perustamista; panee merkille, että selkeää, ennakoitavaa ja uskottavaa velkavivun purkamisstrategiaa ei ole, vaikka velan nopea ja jatkuva kasvu altistaa EU:n talousarvion entistä suuremmille kestävyysriskeille erityisesti korkeiden korkojen aikana; korostaa, että unionin velkataakan dramaattinen kasvu kaventaa automaattisesti monivuotisessa rahoituskehyksessä käytettävissä olevaa talousarvion liikkumavaraa; kehottaa komissiota esittämään viipymättä kattavan arvioinnin EU:n velkakestävyydestä, mukaan lukien keskipitkän ja pitkän aikavälin velanhoitoskenaariot, ja määrittämään tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että velkakehitys ei vaaranna julkisen talouden vakautta tai EU:n taloudellisten etujen suojaamista; kehottaa komissiota lisäämään avoimuutta liikkeeseenlaskusta, lainakustannuksista ja niihin liittyvistä riskeistä tilintarkastustuomioistuimen suositusten mukaisesti;

41. panee merkille, että esimerkiksi NextGenerationEU:ta sekä elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevissa kertomuksissa on edelleen epäjohdonmukaisuuksia, mikä osoittaa, että joustaviin välineisiin, joita komissio on aikeissa toisintaa, liittyy rajoituksia ja myös EPPO ilmoitti vuonna 2023, että sillä on käynnissä useita tutkintoja (233), jotka koskivat elpymis- ja palautumisohjelmia, joiden arvioidut taloudelliset tappiot olivat huolestuttavia (1,86 miljardia euroa); toteaa, että EPPOssa käsiteltiin vuoden 2024 lopussa 311:tä NextGenerationEU:hun liittyvää vireillä olevaa tapausta, joista 307 liittyi elpymis- ja palautumistukivälineeseen, mikä on noin 17 prosenttia kaikista menoihin liittyviä petoksia koskevista vireillä olevista tutkinnoista; panee merkille, että EPPOn mukaan unionin taloudellisille eduille aiheutunut vahinko on noin 2,8 miljardia euroa, mikä vastaa 30:tä prosenttia menoihin liittyvien petosten arvioidusta kokonaisvahingosta (verrattuna 25 prosenttiin edellisenä vuonna); korostaa kuitenkin, että vuoden 2023 PIF-kertomuksessa EPPOn tapauksia ei sisällytetty menoihin vaikuttavien petosten ja sääntöjenvastaisuuksien analyysiin, toisin kuin muissa menokohdissa, ja että vuoden 2024 PIF-kertomuksessa raportoitiin erilaisia tietoja elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyvistä EPPOn tutkinnoista (279 tutkintaa 307:n sijasta ja vahinkojen arvioitu kokonaismäärä 2,7 miljardia euroa 2,8 miljardin euron sijaan);

42. huomauttaa, että NextGenerationEU:sta rahoitettujen elpymis- ja palautumistukivälineen avustusten vuotuiset maksut olivat vain puolet komission kesäkuussa 2023 ennakoimasta määrästä (96 miljardia euroa); panee merkille, että 15 jäsenvaltiota oli joulukuuhun 2024 mennessä esittänyt maksupyyntöjä yhteensä 58,5 miljardin euron arvosta;

43. panee merkille, että elpymis- ja palautumistukivälineestä jäsenvaltioille vuonna 2024 maksetut avustukset olivat 55 896 miljoonaa euroa, mikä on enemmän kuin loput suoraan hallinnoitavista menoista (50 172 miljoonaa euroa), ja että kaiken kaikkiaan 23 jäsenvaltiota sai elpymis- ja palautumistukivälineestä avustuksia sekä lainoja, joiden määrä vuonna 2024 oli 29 446 miljoonaa euroa; panee merkille, että Saksan jälkeen (13 miljoonaa euroa) eniten tukea saivat Espanja (10 926 miljoonaa euroa) ja Ranska (7 483 miljoonaa euroa) ja että vain muutamat maat (Bulgaria, Itävalta, Luxemburg ja Ruotsi) eivät saaneet avustuksia;

44. tähdentää, että komissio kirjasi ABAC-järjestelmään 1 040 takaisinperintätapahtumaa, jotka luokiteltiin komission suoraan hallinnoimaan toimintaan liittyviksi sääntöjenvastaisuuksiksi, joiden arvo oli 135,39 miljoonaa euroa ja jotka ilmoitettiin petoksiksi 63 tapauksessa, joiden arvo puolestaan oli yhteensä 62,44 miljoonaa euroa; korostaa kuitenkin, että ABAC-järjestelmän kautta ei raportoitu elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyvistä sääntöjenvastaisuuksista vuoden 2024 lopulla; pyytää komissiota raportoimaan elpymis- ja palautumissuunnitelman ohjeiden[25] elpymis- ja palautumistukivälineen vähennys- ja elpymiskehystä koskevan liitteen IV täytäntöönpanon tuloksista; toteaa, että EPPOn vuoden 2024 vuosikertomuksessa julkaistujen tietojen mukaan vuoden 2024 lopussa oli vireillä 311 NextGenerationEU:hun liittyvää tapausta, joista kaikki paitsi neljä koskivat elpymis- ja palautumistukivälinettä ja joiden osuus kaikista menoihin liittyviä petoksia koskevista tutkinnoista oli noin 17 prosenttia; panee merkille, että unionin taloudellisille eduille aiheutunut vahinko on arviolta 2,8 miljardia euroa, joka on 30 prosenttia menoihin liittyvien petosten taloudellisesta kokonaisvahingosta 27 jäsenvaltion EU:ssa, kun se vuonna 2023 oli 25 prosenttia;

45. korostaa tarvetta lisätä avoimuutta elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanossa ja muistuttaa, että ”lopullisella edunsaajalla” viitataan ”viimeiseen yhteisöön”, joka saa varoja elpymis- ja palautumistukivälineen toimenpiteeseen, joten tiedot ”lopullisesta edunsaajasta” on asetettava saataville; pitää valitettavana, että jäsenvaltioiden edellytetään julkaisevan tiedot ainoastaan sadasta lopullisesta edunsaajasta, jotka saavat suurimmat määrät, mikä on mielivaltainen rajoitus, jossa tiedot edunsaajien tosiasiallisesta enemmistöstä jäävät pimentoon samoin kuin petoksiin, huonoon hallinnointiin ja eturistiriitoihin liittyvät mahdolliset riskit; huomauttaa, että kansallisten käytäntöjen tarkastelu paljastaa merkittäviä eroja julkistamismenetelmissä, koska jotkin jäsenvaltiot ilmoittavat tosiasiallisesti maksetut määrät ja toiset yksinkertaisesti kohdennetut määrät, kun taas toiset ilmoittavat osittaisia tai kansalliseen rahoitukseen yhdistettyjä tietoja, mikä heikentää julkaistujen tietojen vertailukelpoisuutta, luettavuutta ja luotettavuutta;

46. kehottaa jälleen komissiota tehostamaan valvontaansa, joka koskee kaksinkertaisen rahoituksen riskiä, joka johtuu samankaltaisten toimenpiteiden rahoittamisesta

[25] Komission tiedonanto – Elpymis- ja palautumissuunnitelmiin liittyvät ohjeet (C(2024)4618).

samankaltaisilla aloilla, kuten liikenne- ja energiainfrastruktuuri, sekä EU:n talousarviosta että elpymis- ja palautumistukivälineestä, mitä voi tapahtua elpymis- ja palautumistukivälineen ja muiden EU:n välineiden tavanomaisen täydentävyyden seurauksena; muistuttaa, että elpymis- ja palautumistukiväline ei liity tosiasiallisesti aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen vaan sillä palkitaan sellaisten välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisesta, jotka olisi voitu rahoittaa kokonaan muista rahastoista kuin elpymis- ja palautumistukivälineestä, mutta tätä ei ole pantu merkille, koska elpymis- ja palautumistukivälineessä ei ole yhteyttä tosiasiallisesti aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen; katsoo, että riskitasoa lisäävät vähäinen tiedonvaihto ja tiedonlouhintavälineiden, kuten Arachne-tietokannan, riittämätön käyttö ja se, että elpymis- ja palautumistukivälineen lopullisten edunsaajien täydelliseen luetteloon ei ole mahdollista tutustua; pitää myönteisinä joidenkin jäsenvaltioiden käyttöön ottamia varotoimia, joiden avulla ne pyrkivät välttämään elpymis- ja palautumistukivälineen yhdistämisen muihin unionin välineisiin ja vähentämään näin kaksinkertaisen rahoituksen riskiä;

Unionin taloudellisten etujen suojaamiseen liittyvä ulkoinen ulottuvuus

47. arvostaa unionin tilintarkastustuomioistuimen suosituksesta toteuttamia toimia, joiden tavoitteena on varmistaa, että korruption vastaiset toimenpiteet sisällytetään EU:n ulkoisen toiminnan välineisiin; vahvistaa suosituksensa keskeyttää budjettituki ja peruuttaa varat EU:n ulkopuolisilta mailta, myös ehdokasmailta, joissa viranomaiset eivät selvästikään toteuta minkäänlaisia konkreettisia toimia laajalle levinneen korruption torjumiseksi, vaarantamatta kuitenkaan väestölle annettavaa tukea;

48. panee merkille etähallinnoitua EU:n humanitaarista apua koskevan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 15/2025 päätelmät ja toteaa, että kyseinen hallinnointitapa tarjoaa hyödyllisen kehyksen, jolla voidaan pelastaa ihmishenkiä vaikeasti saavutettavilla alueilla, mutta sen suunnittelussa ja täytäntöönpanossa on puutteita; panee merkille, että komissio myöntää etähallinnoinnin olevan luonnostaan riskialttiimpaa kuin suora täytäntöönpano ja että petokset ja tarkoituksenvastaiset avun siirrot ovat suurimpia riskejä, koska humanitaaristen järjestöjen ja avunantajien kyvyttömyys seurata toimia kentällä lisää riskiä; panee merkille, että komissiolla on kaikkien avunantajien tavoin erityinen ryhmä, jonka tehtävänä on käsitellä petosepäilyjä ja avun väärinkäyttöä; korostaa kuitenkin, että sen riskirekisterissä ei oteta huomioon, missä määrin etähallinnointi voi lisätä havaittujen muiden kuin kriittisten riskien todennäköisyyttä ja vaikutuksia, kuten mainevahinkoriski petosten, tuen väärinkäytön tai eettisten normien noudattamatta jättämisen tapauksessa; korostaa erityisesti, että etähallinnointiin liittyvien riskien puutteellinen sisällyttäminen sen riskinhallinta-, valvonta- ja tarkastusstrategiaan voi vähentää sen kykyä ehkäistä, havaita ja hallita näitä riskejä asianmukaisesti, mihin liittyy mainevahingon riski petosten ja tuen väärinkäytön tapauksessa; painottaa, että valvontastrategiassa ei säädetä erityistarkastuksista, joilla voitaisiin puuttua etähallinnointiin liittyviin riskeihin, eikä siinä oteta huomioon etähallinnoinnin vaikutusta petosten torjuntaan liittyviin valvontatehtäviin tai kentällä suoritettaviin tarkastuksiin; korostaa, että komission vuosien 2021–2027 tarkastusstrategiassa etähallinnoidut toimet eivät itse asiassa saa automaattisesti korkeampaa riskiluokitusta tarkastettavien toimien riskiperusteisessa valinnassa huolimatta näihin toimiin liittyvistä erityisistä vaikeuksista; yhtyy tilintarkastustuomioistuimen suosituksiin, jotka komissio on hyväksynyt kaikilta osin ja jotka koskevat tarvetta parantaa etähallinnointia koskevaa lähestymistapaa ja ohjausta,

vahvistaa valtioista riippumattomien kumppanijärjestöjen sertifiointiprosessia, todentaa kumppanien toimittamat tiedot ja raportoida etähallinnoinnista sidosryhmille; kehottaa komissiota toimimaan tämän mukaisesti ja panemaan täytäntöön tilintarkastustuomioistuimen suosituksen, joka on kaikilta osin hyväksytty;

°

° °

49. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

PERUSTELUT

Unionin varojen, sekä tulo- että menopuolen, niihin liittyvän avoimuuden sekä moitteettoman hallinnoinnin ja EU:n taloudellisten etujen suojaamisen olisi oltava EU:n politiikan keskeisiä osatekijöitä, jotta voidaan varmistaa niiden tehokas täytäntöönpano, taata, että veronmaksajien rahoja käytetään asianmukaisesti ja tehokkaasti ja vahvistaa suuren yleisön luottamusta EU:n toimielimiin;

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen mukaisesti komission on laadittava vuosikertomus EU:n taloudellisten etujen suojaamisesta (PIF-kertomus). PIF-kertomus perustuu jäsenvaltioiden toimittamiin tietoihin, ja siinä esitetään EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla toteutetut toimenpiteet unionin talousarvioon kohdistuvien petosten torjumiseksi.

Vaikka PIF-kertomuksella on keskeinen merkitys avoimuuden ja vastuuvelvollisuuden kannalta, se ei vielä anna kattavaa yleiskuvaa nopeasti kehittyvästä ja alati mutkistuvasta toimintaympäristöstä, jossa haasteet ja niiden mahdolliset kielteiset vaikutukset ovat edelleen merkittäviä. Nämä seikat huomioon ottaen Euroopan parlamentin valiokunta-aloitteinen mietintö perustuu useiden toimielinten ja viranomaisten lukuisten tietolähteiden ja mietintöjen analyysiin, ja sen tavoitteena on edistää unionin taloudellisten etujen suojaamista määrittämällä petostentorjuntapolitiikan suunta ja edistämällä tehokkaammin kohdennettuja toimia.

Valiokunta-aloitteisessa mietinnössä määritetään unionin ja jäsenvaltioiden tasolla nykyiseen kehykseen liittyvät tärkeimmät uhat ja heikkoudet, mukaan lukien järjestäytynyt rikollisuus, korruptio, aliraportoidut eturistiriidat ja alv-petokset. Analyysissä tuodaan myös esiin tulosperusteisten välineiden ja ulkoisten toimien täytäntöönpanon puutteita ja annetaan suosituksia lisätoimien ja riittävien resurssien osoittamisesta petostentorjuntasyklin keskeisille osatekijöille: tutkinta- ja syytetoimien lisäksi erityisesti petosten paljastaminen ja ennaltaehkäisy ovat ratkaisevia vaiheita, jotka usein jäävät liian vähälle huomiolle kansallisten ja eurooppalaisten strategioiden laatimisessa. Lainsäädäntöä itsepintaisesti vaivaava hajanaisuus ja kansallisten petostentorjuntaviranomaisten riittämätön rahoitus yhdessä kansainvälisten petollisten järjestelmien ja kansainvälisten rahavirtojen kasvavan monimutkaisuuden kanssa ovat haasteita, jotka edellyttävät petostentorjuntaviranomaisten välisen yhteistyön tehostamista. Vuotuista raportointivelvoitetta pidemmälle menevä päivittäisen toiminnan avoimuus ja paremmat raportointikäytännöt ovat tarpeen, myös takaisinperinnän osalta. Uuden teknologian kehittämistä olisi jatkettava hyödyntäen vahvistettuja tietoteknisiä välineitä, prosessien digitalisointia, tietokantojen yhteentoimivuutta ja tekoälyn sisällyttämistä tärkeimpiin valvontaprosesseihin. Valiokunta-aloitteisessa mietinnössä kehotetaan toteuttamaan entistä konkreettisempia ja tulossuuntautuneempia toimia sen varmistamiseksi, että unionin resurssit käytetään asianmukaisesti ja sen taloudelliset edut turvataan kaikkien EU:n kansalaisten hyväksi.